ਭਾਰਤ ਸੰਘ

ਬਨਾਮ

ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

(2022 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 4807)

ਜੁਲਾਈ 25, 2022

ਹੇਮੰਤ ਗੁਪਤਾ ਅਤੇ ਵਿਕਰਮ ਨਾਥ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ.

ਸੇਵਾ ਕਾਨੂੰਨ – ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਰਤ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਉਸ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਮੀਦਵਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਦਾ ਪ੍ਰਯਾਸ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ – ਇਸ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ – ਅਸਰ – ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਲਈ ਉਪਸਥਿਤ ਹੋਏ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਓ.ਐਮ.ਆਰ. ਸ਼ੀਟ 'ਤੇ ਹਿੰਦੀ ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ ਲਿਖਿਆ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਸੀ – ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਰੱਦ – ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਰੱਦ, ਦੋਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਦੋ ਮੈਂਬਰੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ – ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਫੈਸਲਾ: ਅਰਜ਼ੀ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਓ.ਐਮ.ਆਰ. ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਪਛਾਣ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹੀ ਦੋ ਹੱਥ ਲਿਖਤਾਂ ਤੋਂ ਪਰਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਅਰਜ਼ੀ ਫਾਰਮ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਭਰਿਆ, ਨਾਲ ਹੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਦਸਤਖਤ ਵੀ ਕੀਤੇ, ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਣਗੌਲਾ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਹਿੰਦੀ ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ ਲਿਖਿਆ – ਅਜਿਹੀ ਲਿਖਤ ਵੱਖਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹਦਾਇਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ – ਜੇ ਅਰਜ਼ੀ ਫਾਰਮ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਰਜ਼ੀ ਫਾਰਮ ਨੂੰ ਉਸੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਭਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ – ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ

ਫੈਸਲਾ: ਅਰਜ਼ੀ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਓ.ਐਮ.ਆਰ. ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਪਛਾਣ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹੀ ਦੋ ਹੱਥ ਲਿਖਤਾਂ ਤੋਂ ਪਰਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦੋ ਮੈਂਬਰੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇਕੋ ਵਜ੍ਹਾ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਫਾਰਮ ਨੂੰ ਭਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਸਮਾਂ ਦੇ ਅੰਤਰਾਲ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਓ.ਐਮ.ਆਰ. ਸ਼ੀਟ ਨੂੰ ਹਿੰਦੀ ਵਿੱਚ ਅਣਜਾਣੇ ਵਿੱਚ ਭਰਨਾ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਅਤੇ ਕਲਪਨਾਓਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਅਰਜ਼ੀ ਫਾਰਮ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਭਰਿਆ, ਨਾਲ ਹੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਦਸਤਖਤ ਵੀ ਕੀਤੇ, ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਣਗੌਲਾ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਹਿੰਦੀ ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਵੱਖਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਲਿਖਣਾ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਜ਼ਨਾਪਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਚੁਣੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਿਸ ਨੇ ਅਰਜ਼ੀ ਫਾਰਮ ਭਰਿਆ ਹੈ, ਉਹੀ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਬਣੀ ਰਹੇ। ਜਵਾਬ ਪੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਰਜ਼ੀ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਚੁਣੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਅਰਜ਼ੀ ਫਾਰਮ ਭਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਰਜ਼ੀ ਫਾਰਮ ਨੂੰ ਉਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਭਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਚੂੰਕਿ ਵਿਜ਼ਨਾਪਨ ਨੇ ਅਰਜ਼ੀ ਫਾਰਮ ਭਰਨ ਦੇ ਢੰਗ ਅਤੇ ਜਵਾਬ ਪੱਤਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਯਾਸ ਕਰਨ ਨੂੰ ਵੀ ਸੋਚਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਢੰਗ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਚੂੰਕਿ ਲਿਖਤੀ ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾ ਨੇ ਅਰਜ਼ੀ ਫਾਰਮ ਅਤੇ ਓ.ਐਮ.ਆਰ. ਜਵਾਬ ਪੁਸਤਿਕਾ ਭਰਨ ਲਈ ਵੱਖਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਲਿਖਤੀ ਯਾਚੀਕਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 12-14, 17-19]

ਤਮਿਲਨਾਡੂ ਦੀ ਸਟੇਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਜੀ ਹੇਮਲਤਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2020) 19 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 430; ਅਜੇ ਕੁਮਾਰ ਮਿਸ਼ਰਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਹੋਰ (2016) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਆਨਲਾਈਨ ਦਿੱਲੀ 6553; ਰਾਮ ਕੁਮਾਰ ਗਿਜਰੋਇਆ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਸਬਆਰਡੀਨੇਟ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਸਿਲੈਕਸ਼ਨ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2016) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 754; ਅਨਵਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਹੋਰ (2016) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 471 : [2016] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 445 - ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਚੰਦਰ ਕਿਸ਼ੋਰ ਝਾ ਬਨਾਮ ਮਹਾਵੀਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਅਤੇ ਹੋਰ (1999) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 266 : [1999] 2 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 754; ਚੇਰੁਕੁਰੀ ਮਣੀ ਬਨਾਮ ਚੀਫ ਸੈਕਰੇਟਰੀ, ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ (2015) 13 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 722 : [2014] 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 570; ਮੁਡੀਚੁਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਗ੍ਰੇਟਰ ਮੁੰਬਈ (ਸੀ.ਆਰ.ਐਮ.) ਅਤੇ ਅਨਬਸਪ; ਲਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ (2020) 13 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 234 : [2019] 14 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 659; ਓ.ਪੀ.ਆਈ.ਟੀ.ਓ. ਸਰਕਿਟ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਐਕਸਿਸ ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਹੋਰ (2021) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 707 - ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਨਾਜ਼ਿਰ ਅਹਮਦ ਬਨਾਮ ਕਿੰਗ-ਐਮਪਰਰ (1936) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਆਨਲਾਈਨ ਪੀ.ਸੀ. 41 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

(2020) 19 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 430 ਵੱਖਰਾ ਪੈਰਾ 10

(2016) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 754 ਵੱਖਰਾ ਪੈਰਾ 10

[2016] 7 ਐਸ.ਸੀ.R 445 ਵੱਖਰਾ ਪੈਰਾ 10

[1999] 2 ਸਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.R 754 ਪੈਰਾ 15 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ

[2014] 6 ਐਸ.ਸੀ.R 750 ਪੈਰਾ 16 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ

[2019] 14 ਐਸ.ਸੀ.R 659 ਪੈਰਾ 17 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ

(2021) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 707 ਪੈਰਾ 17 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 4807 2022 ਦੇ.

ਅੱਲਾਹਾਬਾਦ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ 04.04.2019 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਖਾਸ ਅਪੀਲ ਖਾਮੀ ਨੰਬਰ 303 ਦਾ 2019.

ਐਮ/ਐਸ. ਮਾਧਵੀ ਦੀਵਾਨ, ਏਐਸਜੀ, ਅਮਰੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਮਿਸ ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ ਦਾਸ, ਮਿਸ ਨਿਧੀ ਖੰਨਾ, ਮਿਸ ਵਿਮਲਾ ਸਿਨਹਾ, ਮਿਸ ਮਾਨਸੀ ਕੁਮਾਰੀ, ਰਾਜ ਬਹਾਦੁਰ ਯਾਦਵ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ.

ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਭੂਸ਼ਣ, ਰਾਹੁਲ ਗੁਪਤਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਵਾਬੀ ਲਈ.

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੇਮੰਤ ਗੁਪਤਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

1. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਅੱਲਾਹਾਬਾਦ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਅਪੀਲ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਕਲੌਤੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਖਿਲਾਫ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ, 27.1.2017 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਨਤੀਜਤਨ, ਜਵਾਬੀ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ।

2. ਰੇਲਵੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲ ਵਿੱਚ ਕਾਂਸਟੇਬਲਾਂ ਦੀਆਂ 11952 ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨੋਟਿਸ ਨੰਬਰ 1/2011 ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 120 ਬਹੁਵਿਕਲਪੀ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸਵਾਲ ਸਨ ਜੋ ਹਰੇਕ ਇੱਕ ਅੰਕ ਦੇ ਸਨ ਅਤੇ 90 ਮਿੰਟ ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੇ ਸਨ। ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਟੈਸਟ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫਿਜ਼ੀਕਲ ਐਫਿਸੀਐਂਸੀ ਟੈਸਟ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣ ਲਈ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 35% ਅੰਕ (ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ 30%) ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੇ ਪਏ ਸਨ। ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ ਪੈਰਾ 8 ਕਲੋਜ਼ ਬੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਫਾਰਮ ਦੀ ਲੋੜ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਉਹ ਅਰਜ਼ੀ ਏ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਨਾਲ, ਹਿੰਦੀ ਜਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਭਰੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਉਮਰ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਨਾਲ ਸਤਿਆਪਿਤ ਮੈਟ੍ਰਿਕੁਲੇਸ਼ਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਣਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸੀ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:

"8. xxx

B. ਅਰਜ਼ੀ ਫਾਰਮ 'ਅ') ਅਰਜ਼ੀ ਫਾਰਮ ਦਾ ਫਾਰਮੈਟ ਅਨੈਕਸਚਰ 'ਏ' ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਰਜ਼ੀ ਫਾਰਮ ਭਾਰਤੀ ਰੇਲਵੇਜ਼ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਵੈਬਸਾਈਟ (www.indianrailways.gov.in) ਤੋਂ ਡਾਊਨਲੋਡ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਸਮਾਚਾਰ ਜਾਂ ਇਸ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਤੋਂ ਲਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਏ-4 ਆਕਾਰ ਦੇ ਬੈਂਡ ਪੇਪਰ 'ਤੇ, ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਲਈ ਚੁਣੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਅਨੁਸਾਰ ਨੋਡਲ ਮੁੱਖ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਹੀ ਭੇਜਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਨੋਡਲ ਮੁੱਖ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਪਤੇ, ਡਰਾਫਟ/ਆਈ.ਪੀ.ਓ. ਕਿਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਖਿੱਚਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕਿਸ ਥਾਂ ਤੇ ਅਦਾਇਗੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਇਸ ਦੀਆਂ ਵੇਰਵੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਲਈ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵੀ ਹਰੇਕ ਨੋਡਲ ਮੁੱਖ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦਿਖਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਰਜ਼ੀਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸੁਵਿਧਾ ਲਈ।

ਮੁੱਖ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਉੱਤਰੀ ਪੂਰਬੀ ਰੇਲਵੇ, ਪੋਸਟ ਬਾਕਸ ਨੰਬਰ-2 ਮੁੱਖ ਡਾਕਘਰ, ਗੋਰਖਪੁਰ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼।

G (e) ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਨਾਲ ਹਿੰਦੀ ਜਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਭਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮਰਦ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਖੱਬੇ ਹੱਥ ਦੀ ਅੰਗੂਠਾ ਛਾਪ ਅਤੇ ਔਰਤ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੱਜੇ ਹੱਥ ਦੀ ਅੰਗੂਠਾ ਛਾਪ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਬਾਕਸ ਵਿੱਚ ਲਗਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਵੱਡੇ ਅੱਖਰਾਂ/ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਵਾਲੇ ਅੱਖਰਾਂ ਨਾਲ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਸੁਧਾਰ ਜਾਂ ਓਵਰਰਾਈਟਿੰਗ ਜਾਂ ਧੁੰਦਲੀ ਅੰਗੂਠਾ ਛਾਪ ਵਾਲੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

9(e) ਭਰਤੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀਤਵ ਬਦਲਣ ਦੀ ਘਟਨਾ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਬਿਨੈਕਾਰ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਤਵ ਬਦਲਣ ਵਾਲੇ ਖਿਲਾਫ ਆਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

3. ਲਿਖਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਪਿੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਅਰਜ਼ੀ ਫਾਰਮ 5.3.2011 ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਭਰਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋ ਅੱਖਰ "ਐਮ" ਅਤੇ "ਐਸ" ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਅਰਜ਼ੀ ਫਾਰਮ ਇੱਕ ਸਵੈ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੀ ਮਾਰਕਸ਼ੀਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸਵੈ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਅਤੇ ਹਿੰਦੀ ਵਿੱਚ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

4. ਲਿਖਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ 23.6.2013 ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਗਾਈ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਨੇ ਓਐਮਆਰ ਸ਼ੀਟ 'ਤੇ ਹਿੰਦੀ ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ ਲਿਖਿਆ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਸੀ। ਫਿਰ ਉਸ ਨੇ ਹਿੰਦੀ ਵਿੱਚ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਲਿਖਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ 7.3.2014 ਨੂੰ ਪੀਈਟੀ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਗਾਈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਫਿਰ ਤੋਂ "ਐਮ ਐਸ" ਵਜੋਂ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ।

5. ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੇ 2.9.2014 ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨਚਿੰਨ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆਕਰਤਾ* ਦੀ ਰਾਏ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਮਾਹਰ ਦੀ ਰਾਏ ਸੀ ਕਿ ਓਐਮਆਰ ਸ਼ੀਟ 'ਤੇ ਅਤੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ੈਰਾਕਸ ਕਾਪੀਆਂ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਓਐਮਆਰ ਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੀ ਵਿੱਚ ਲਿਖੇ ਗਏ ਪੈਰਾ ਅਤੇ ਅਰਜ਼ੀ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਲਿਖੇ ਗਏ ਪੈਰਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ।

6. ਚੂੰਕਿ ਲਿਖਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਓਬੀਸੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ 58.5 ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਕੱਟ-ਆਫ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 73.32 ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਉਸ ਨੇ ਅੱਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਲਿਖਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। 19.10.2016 ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਗੂਠੇ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਅਤੇ ਉਂਗਲੀਆਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਮੇਤ ਜੋ ਵੀ ਪੜਾਅ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੌਰਾਨ ਹੋਏ ਹਨ। ਲਿਖਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸੁਣੇਗਾ। ਲਿਖਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਨੂੰ 27.1.2017 ਨੂੰ ਯੋਗ ਅਥਾਰਿਟੀ ਵੱਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, "ਮਾਣਯੋਗ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਡੋਸੀਅਰ ਨੂੰ ਸਕੈਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹੀ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨਚਿੰਨ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਅਤੇ ਲਿਖਾਈ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ:-"

ਮਾਹਰ ਦੀ ਰਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਖਤ/ਹੱਥ ਦੀ ਲਿਖਾਈ ਜੋ ਕਿ.-1 ਅਤੇ ਐਸ-1 ਤੋਂ ਐਸ-7 ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਹਨ, ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਕਿ.-2 ਅਤੇ ਕਿ.-3 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਖਤ/ ਹੱਥ ਦੀ ਲਿਖਾਈ ਕਿ.-1 ਅਤੇ ਐਸ-1 ਤੋਂ ਐਸ-7 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਖਤ/ਹੱਥ ਦੀ ਲਿਖਾਈ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਜਿਹੜੇ ਰਿਕਾਰਡ ਕਿ.-1/1 ਅਤੇ ਕਿ.-3/1 ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਖਤ/ਹੱਥ ਦੀ ਲਿਖਾਈ ਨੂੰ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਜਾਂਚਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਾਲ ਦਸਤਖਤ/ ਹੱਥ ਦੀ ਲਿਖਾਈ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਰਜ਼ੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਰਜਨ 'ਚ ਭਰੀ ਅਤੇ ਓ.ਐਮ.ਆਰ. ਸ਼ੀਟ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਲਿਖਾਈ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਹਿੰਦੀ ਵਰਜਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜੋ ਕਿ ਓ.ਐਮ.ਆਰ. ਸ਼ੀਟ ਦੇ ਪੈਰਾ-3 'ਚ ਦਿੱਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਓ.ਐਮ.ਆਰ. ਸ਼ੀਟ ਦੇ ਪੈਰਾ-3 'ਚ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਓ.ਐਮ.ਆਰ. ਸ਼ੀਟ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਲਿਖਾਈ ਵਿੱਚ ਉਹੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅਰਜ਼ੀ ਫਾਰਮ ਭਰਨ ਲਈ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਅਰਜ਼ੀਕਰਤਾ ਦੀ ਲਿਖਾਈ ਦਾ ਮੇਲ ਨਾ ਮਿਲਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਅਰਜ਼ੀਕਰਤਾ ਦੀ ਆਪਣੀ ਗਲਤੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਦੋ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਦਸਤਖਤਾਂ ਦਾ ਮੇਲ ਨਾ ਮਿਲਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀਕਰਤਾ ਨੇ ਅਰਜ਼ੀ ਫਾਰਮ 'ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਜਦਕਿ ਓ.ਐਮ.ਆਰ. ਸ਼ੀਟ 'ਤੇ ਹਿੰਦੀ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀਕਰਤਾ ਦੀ ਗਲਤੀ ਹੈ। ਅਰਜ਼ੀਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਫਰਕ ਨੂੰ ਦਿਖਾ ਕੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਰਜ਼ੀਕਰਤਾ ਮਾਹਰ ਦੀ ਰਾਏ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਲਈ ਕੋਈ ਮਜ਼ਬੂਤ ਆਧਾਰ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਕਰ ਸਕਿਆ।

7. ਰਿਟ ਅਰਜ਼ੀਕਰਤਾ ਨੇ ਮੁੜ ਇੱਕ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਕਿੱਲਡ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇਕਲੌਤੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ 20.2.2019 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਕਤ ਆਦੇਸ਼

ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਹੇਮੰਤ ਗੁਪਤਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ)

8. ਅਰਜ਼ੀ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ ਲਿਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਇਸ ਲਈ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਛਾਣ ਦੇ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਹੱਥ ਦੀ ਲਿਖਾਈ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੀ ਉਹੀ ਵਿਅਕਤੀ ਲਿਖਿਤ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਅਰਜ਼ੀ ਫਾਰਮ ਭਰਿਆ ਸੀ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੱਥ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਹੱਥ ਦੀ ਲਿਖਾਈ ਦੇ ਮਾਹਰ ਦੀ ਰਾਇ ਤੋਂ, ਨਕਲੀ ਪਛਾਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਫਾਰਮ 2011 ਵਿੱਚ ਭਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦਕਿ ਪ੍ਰੀਖਿਆ 2013 ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ, ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਓ.ਐਮ.ਆਰ. ਸ਼ੀਟ ਦੇ ਕਾਲਮ ਨੰਬਰ 3 ਨੂੰ ਹਿੰਦੀ ਵਿੱਚ ਭਰਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਫਾਰਮ ਭਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਸਮਾਂ ਦਾ ਅੰਤਰਾਲ ਸੀ।

9. ਇੱਥੇ ਜਾਂਚ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਰਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਕੀ ਅਸਰ ਹੈ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਉਸ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਉਮੀਦਵਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਦਾ ਪ੍ਰਯਾਸ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਅਰਜ਼ੀ ਫਾਰਮ ਅਤੇ ਓ.ਐਮ.ਆਰ. ਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਕੀ ਅਸਰ ਹੈ।

10. ਮਿਸ ਮਾਧਵੀ ਦੀਵਾਨ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਏ.ਐਸ.ਜੀ. ਨੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਓ.ਐਮ.ਆਰ. ਸ਼ੀਟ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਦੀ ਅਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਮਿਸ ਦੀਵਾਨ ਨੇ **ਤਮਿਲ ਨਾਡੂ ਰਾਜ & ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਹੇਮਲਤਾ & ਅਨੁਸਾਰ** ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਮਿਸਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਭੂਸ਼ਣ, ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਵੱਖਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕੋ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਨਕਲੀ ਪਛਾਣ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਅਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਨੂੰ ਪਛਾਣਣਾ ਹੈ। ਮਿਸਟਰ ਭੂਸ਼ਣ ਨੇ **ਅਜੈ ਕੁਮਾਰ ਮਿਸ਼ਰਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ & ਹੋਰ, ਰਾਮ ਕੁਮਾਰ ਗਿਜਰੋਇਆ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਅਧੀਨਸਥ ਸੇਵਾ ਚੋਣ ਬੋਰਡ & ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ & ਹੋਰ** ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

11. ਅਸੀਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਮਿਸ ਦੀਵਾਨ ਅਤੇ ਮਿਸਟਰ ਭੂਸ਼ਣ ਦੁਆਰਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਜੀ ਹੇਮਲਤਾ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਰਤ ਕਿ ਡੀ 14. ਮਿਸਟਰ ਭੂਸ਼ਣ ਦਾ ਤਰਕ ਕਿ ਵੱਖਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਕੋਈ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਇਹ ਤਰਕ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਚੁਣੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਅਰਜ਼ੀ ਫਾਰਮ ਭਰਿਆ ਹੈ ਉਹੀ ਲਿਖਿਤ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਬਣੀ ਰਹੇ। ਜਵਾਬੀ ਪੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਚੁਣੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਚ੍ਛੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਅਰਜ਼ੀ ਫਾਰਮ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਰਜ਼ੀ ਫਾਰਮ ਨੂੰ ਉਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਭਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਾਜ਼ਿਰ ਅਹਿਮਦ ਬਨਾਮ ਕਿੰਗ-ਐਮਪਰਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਈਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ "ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੁਝ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਕੰਮ ਉਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਹੋਰ

ਤਰੀਕੇ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਾਹੀ ਹੈ।"

15. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਚੰਦਰ ਕਿਸ਼ੋਰ ਝਾ ਬਨਾਮ ਮਹਾਵੀਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"17.....ਇਹ ਇੱਕ ਸੁਸਥਾਪਿਤ ਸਲਾਹਕਾਰ ਸਿਦਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਖਾਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। (ਦੇਖੋ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਨਜੋਤ: ਨਾਜ਼ਿਰ ਅਹਮਦ ਬਨਾਮ ਕਿੰਗ ਐਮਪਰਰ [(1935-36) 63 IA 372 ਏ.ਆਈ.ਆਰ 1936 ਪੀ.ਸੀ 253 (1)], ਰਾਓ ਸ਼ਿਵ ਬਹਾਦੁਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਦਾ ਵੀ.ਪੀ. [ਏ.ਆਈ.ਆਰ 1954 ਐਸ.ਸੀ. 322 : 1954 ਐਸ.ਸੀ.R 1098], ਰਾਜ ਦਾ ਯੂ.ਪੀ. ਬਨਾਮ ਸਿੰਘਾਰਾ ਸਿੰਘ [ਏ.ਆਈ.ਆਰ 1964 ਐਸ.ਸੀ. 358 : (1964) 1 ਐਸ.ਸੀ.WR 57]) ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਿਰਫ 16-5-1995 ਤੱਕ 4.15 ਵਜੇ ਤੱਕ (ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਾਰਜ ਸਮੇਂ) ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਨਿਯਮ 6 (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਢੰਗ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਤਾਂ ਜੱਜ ਨੂੰ ਜਾਂ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਹੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਪਰ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ....."

16. ਇਸ ਸਿਦਾਂਤ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਚੇਰੁਕੁਰੀ ਮਣੀ ਬਨਾਮ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਪਣਾਇਆ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"14. ਜਿਥੇ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਖਾਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਇੱਕ ਖਾਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਸ ਨੂੰ ਉਸੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤੋਂ ਭਟਕਣ ਤੋਂ....."

17. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਿਊਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਗ੍ਰੇਟਰ ਮੁੰਬਈ (ਐਮ.ਸੀ.ਜੀ.ਐਮ.) ਬਨਾਮ ਅਭਿਲਾਸ਼ ਲਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਅਤੇ ਓਪਟੋ ਸਰਕਿਟ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਐਕਸਿਸ ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ," ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਿਦਾਂਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਚੂੰਕਿ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਨੇ ਅਰਜ਼ੀ ਫਾਰਮ ਭਰਨ ਦੇ ਢੰਗ ਅਤੇ ਉੱਤਰ ਪੱਤਰਾਂ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਢੰਗ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤਰਕ ਕਿ ਸਮੇਂ ਦੇ ਗੁਜ਼ਰਨ ਕਾਰਨ, ਲਿਖਤੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਸ਼ਾਇਦ ਉੱਤਰ ਪੱਤਰ ਵੱਖਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਵੱਖਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਲਿਖਤੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਿਆਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਕਸਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਢਿੱਲ ਤੋਂ ਵੰਚਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ।

18. ਚੂੰਕਿ ਰਿਟ ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾ ਨੇ ਅਰਜ਼ੀ ਫਾਰਮ ਅਤੇ ਓ.ਐਮ.ਆਰ. ਉੱਤਰ ਪੁਸਤਿਕਾ ਭਰਨ ਲਈ ਵੱਖਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਉਸਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

19. ਇਸ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਉਹੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਿਟ ਯਾਚੀਕਾ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਨਤੀਜਤਨ, ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ

ਅਪੀਲ ਮਨਜ਼ੂਰ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate